

Hyvinvointi ja turvallisuus

Rautavaara 12.-13.11.2025

Elli Aaltonen, puheenjohtaja SPR, dosentti (sos.pol.)

Sisältö:

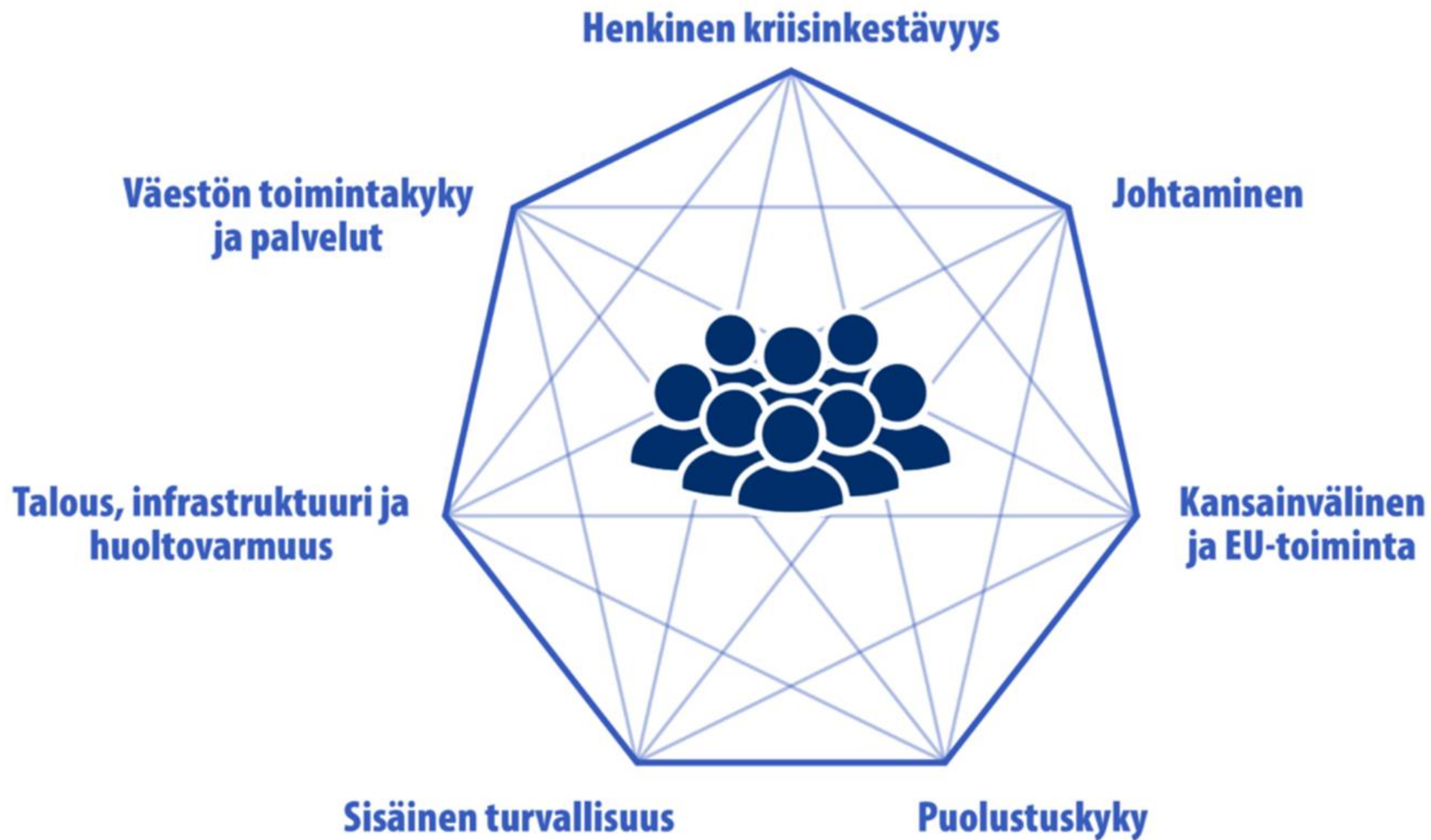
- Turvallisuuskehikko
- Hyvinvoinnin ja turvallisuuden suuret riskit
- Huolehditaan vasteesta
- Rakenteet ja yhteistoiminta kuntoon
- Paikallisuus voimavaraksi
- SPR:n turvallisuuden toimijana
- Yhteenvedo
- Toimintakykyinen kansa

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia

Valtioneuvoston periaatepäättös

Turvallisuuskomitea

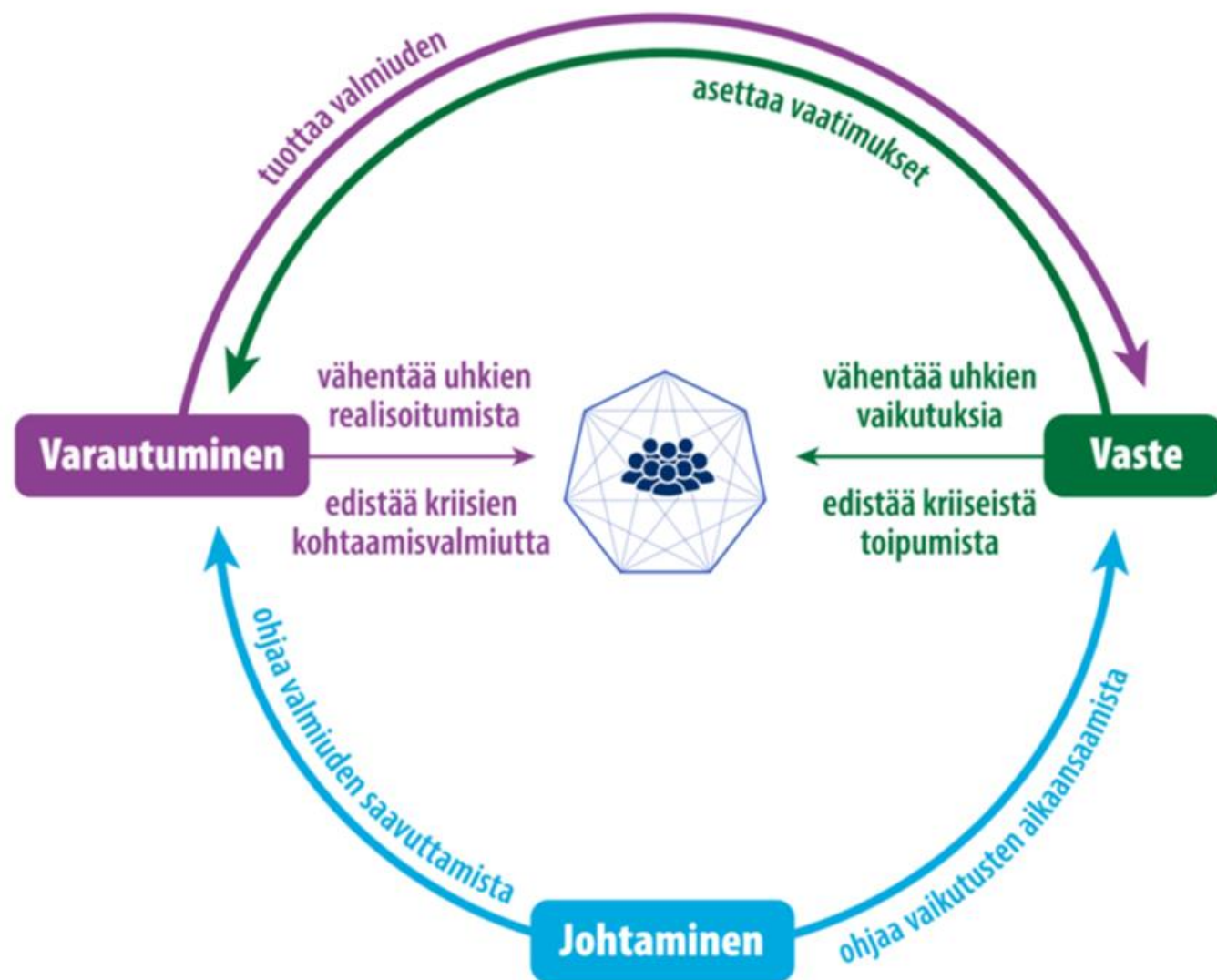
YTS- 2025, muutokset edelliseen

- **Uhkakuvassa** iso muutos (sota, raja, kyber, teknologia, pandemia, polarisaatio)
- **Toimintaympäristössä** paljon muutoksia (Nato, hv-alueet, talous)
- **Resilienssin** ja henkisen kriisikestävyyden merkitys (CER-direktiivi, kansalaiset keskiöön)
- **Vasteen** korostuminen (uhkien minimointi, toipumisen edistäminen)
- Toimijoiden sijaan **toiminnan** painottaminen

MITÄ ON VASTE?

MITÄ ON VASTE?

MITÄ ON VASTE?

Toimintaympäristön muutosten vaikutusten jatkuva seuranta ja arviointi

Toimintaympäristön
muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon häiriöt
(L sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 50 b §)
(Esitys)

- Pandemiat, zonoosit
- Terrori, väkivalta, joka vaikuttaa yhteiskunnan rakenteisiin tai ihmisjoukkoihin
- Laaja-alainen ja vakava kyberisku
- Laaja-alainen ja vakava energihuollon häiriö
- Sotilaallisen voiman käyttö tai sen uhka
- Laajamittainen maahantulo
- Muut em. kohtiin rinnastettavat vakavat häiriöt

Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallinta sote-yhteistyöalueilla:

- Lääkelain muutokset/saatavuuden varmistaminen
- Veripalvelutoiminnan varmistaminen
- Johtamisjärjestelmä HV-alueilla ja YTY-valmiuskeskusten toiminnassa
- Virka-apu ja yhteistyö terveydenhuollon osalta Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos ja Pohjois-Atlantin liitolle

Alueellisen varautumisen (yhteistyö)rakenteet

Kunnat

AVI:t

ELY:t

Hyvinvointialueet

Sote:n YTA-alueet ja
valmiuskeskukset

PV:n prikaatit ja
YTA-alueet

ELVAR-alueet

Maakunnat

PV:n
aluetoimistot

Esitykset alueellisen varautumisen kehittämiseksi (lausunnolla)

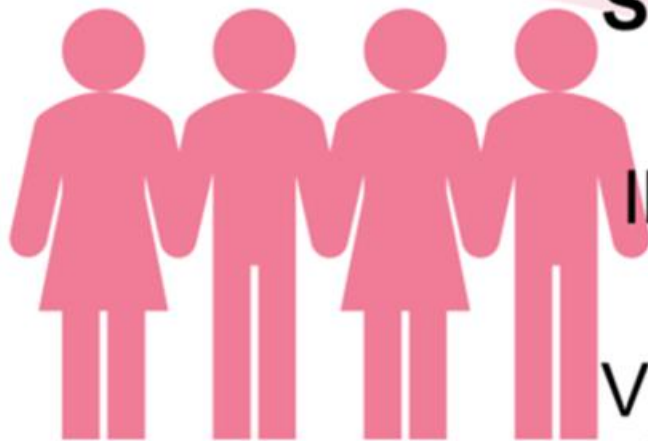
- Uusi **valtakunnallinen lupa- ja valvontavirasto** vastaisi alueellisen yhteistyön järjestämisestä varautumisen yhteistyöalueilla ja **asettaisi alueelliset valmiustoimikunnat**.
- Uusi **valtakunnallinen lupa- ja valvontavirasto** vastaisi **maakuntatason yhteistyörakenteiden asettamisesta**. (Jokaisessa maakunnassa on varautumisen yhteistyöryhmä, joka yhteensovittaa eri toimijoiden varautumista)

Alueelliset erot

Kaupunkeihin keskittyvät koulutetut, nuoret ja ulkomaalaistaustaiset. Maaseudulla väkiluku vähenee.

Väestö ikääntyy.

Sosiaalinen etäisyys ihmisten välillä kasvaa

Ihmisten välistä **yhteisöllisyyttä** on vähemmän.

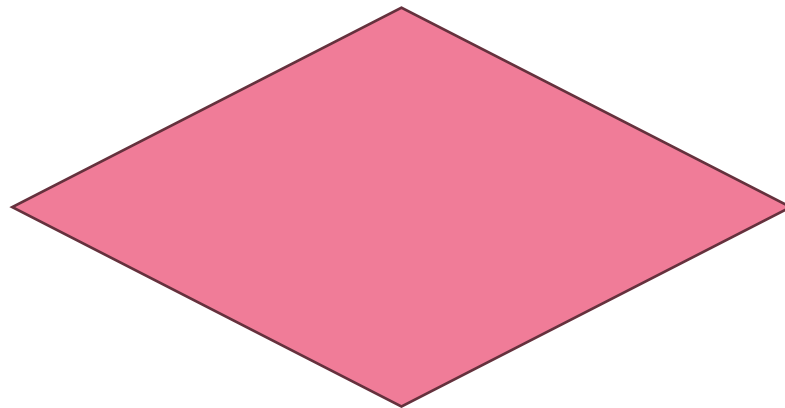
Väestön **toimeentulo** vaikeutuu ja etuudet vähenevät.

Palvelujen riittävyys ja saatavuus heikkenevät.

Esitykset alueellisen varautumisen kehittämiseksi:

Tavoitteena = yhdenmukainen toimintamalli erilaisten normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen osalta.

Yhdenmukaisuutta parannettaisiin **SM:N asettamalla, valtioneuvostotasoisella yhteistyöryhmällä**. Kuntien vahva integraatio varautumisen kokonaisuuteen.

Valtio
Maakunnat, kunnat
Yritykset
Kolmas sektori

Vasteharjoitus Porvoossa:

- Tulipalon leviäminen puutalokortteliin
- Myrkkyyvuoto Näsissä
- Väestönsuojien riittävyys
- Kotivaratietoisuus
- Merionnettomuus
- Retkeilijöiden etsintä
- Viruspandemia

Vaste on ensin toimintaa, sitten toimijuutta!

*Järjestöjen
valmiudet*

**N 155 (217)valtakunnallista
järjestöä, joilla on tunnustettu ja
tunnustettu valmius, omaa roolin:**

11% ympäristökriiseissä

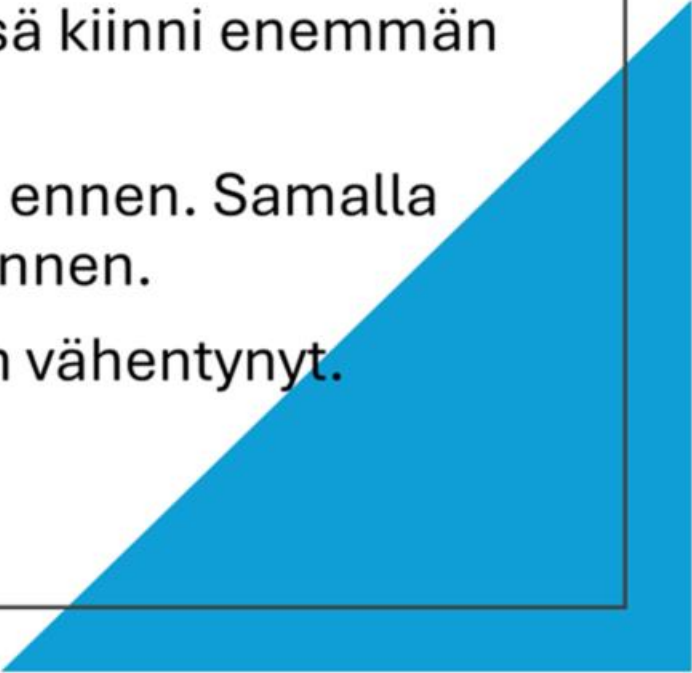
30 % terveyskriiseissä

24 % pakolaiskriiseissä

19 % sodan uhatta tai sotatilassa

”Me kansana menemme läpi vaikka harmaan kiven”

Mutta onko meillä unohtunut tavallisen kansalaisen kestävyys tavallisen arkielämän edessä?

- **Lasten** oma elämänpiiri ja lapsi/nuori vaatii itseltään paljon enemmän kuin ennen.
 - **Aikuisten** työ on hektisempää kuin ennen. Työ on ihmisessä kiinni enemmän kuin ennen. Työn ja vapaa-ajan raja on hämärtynyt.
 - **Ikääntymiseen** liittyy yksinolemista paljon enemmän kuin ennen. Samalla odotetaan, että kotona pärjätään paljon pidempään kuin ennen.
 - Kansalaisten **luottamus** moneen viranomaistoimintaan on vähentynyt.
-

Kansalaisen moninaiset roolit turvallisudessa herkästi unohtuvat:

Ihminen arkihuolineen ja iloineen,
kansalaisena, yrittäjänä, työntekijänä,
viranomaisena, päättäjänä,
vapaaehtoistoimijana, alokkaana, sotilaana

PROTECT

PROMOTE

PROVIDE

COMMUNITY WORK

Punainen Risti tuo iloa, ylläpitää toivoa ja vahvistaa luottamusta

SPR:n valmiuden resurssit

- Koulutettu henkilökunta (2000)
- Koulutetut vapaaehtoiset (25 000)
- Vapaaehtoistoimijat (40 000)
- Ensiapu, Ensihuolto, Henkinen tuki, Psykologiset valmiusryhmät, Nuorten Turvatalot, Vapepa mm.
- Veripalvelu
- Logistiikkakeskus
- Koulutus- ja harjoitus jatkuvaa

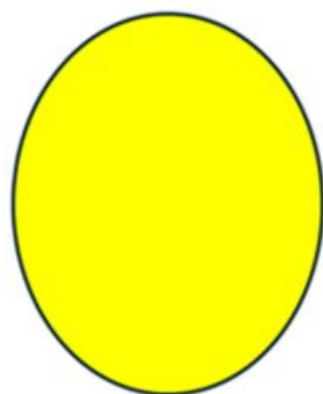
Toiminnassa toimijoiden yhteistyön tarve kasvaa, esimerkkinä järjestöjen yhteistyö

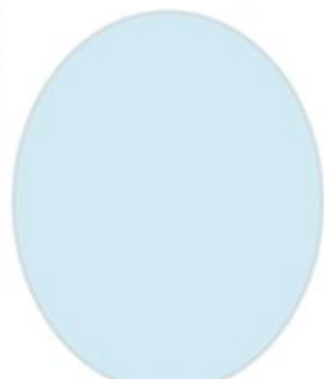
Loppupäätelmiä:

- **Henkinen kriisinkestävyys on jatkossa entistä tärkeämpää.**
 - **Henkistä kriisinkestävyyttä ja sen resilienssiä tulee vahvistaa.**
 - **Riittävä kokonaistilannekuva turvallisuustoimijoille ja kansalaisille on tarpeen.**
 - **Turvallisuustoimijoiden tulee enemmän informoida omasta roolistaan ja merkittävyydestään.**
 - **Kansalaisviestintää tulee vahvistaa.**
 - **Kansalaisten osallisuus ja yhteisöllisyys voimavaraksi turvallisuustyössä.**
-

Toimintakykyinen kansa on turvallisuutemme tae

ILO

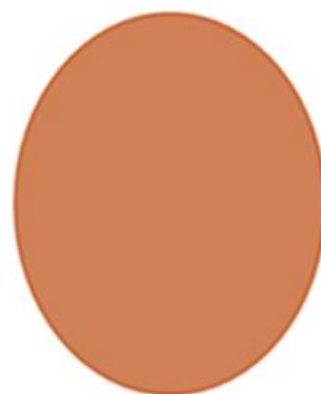
TOIVO

LUOTTAMUS

VÄLITTÄMINEN

YHTEISTYÖ